

De semireligieuze wereldbeelden achter Big Tech

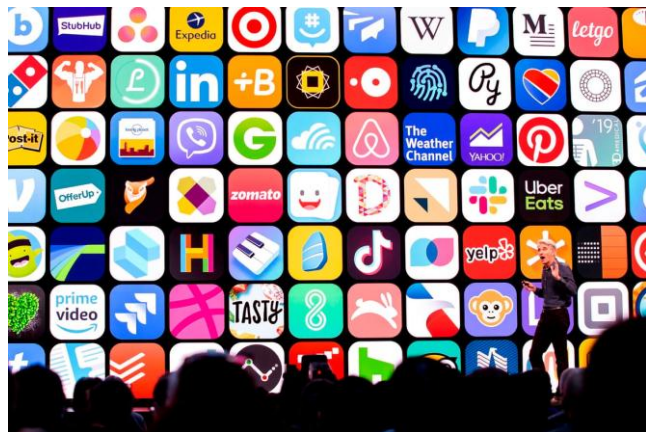
Ignace Demaerel, juli 2026

Lange versie, 5500 woorden

Van dit artikel bestaat ook een halflange versie (2000 woorden) en een ingekorte versie, gepubliceerd in Doorbraak (6-09-2026), beide te vinden op <https://ignacedemaerel.be/columns/>.

We denken gewoonlijk dat technologie neutraal is, en op zich klopt dat, maar ze wordt wel gecreëerd, geprogrammeerd en gebruikt door mensen met een wereldvisie die niet neutraal is. De **wereld- en mensbeelden** achter de moderne techgiganten blijven over het algemeen eerder verborgen, en het vraagt enig zoekwerk om ze op te graven. Er zitten wel degelijk spirituele waarden en morele keuzes achter hun doelen en projecten, strategieën en werkwijzen.

De meeste techmiljardairs in Silicon Valley worden niet puur door geldhonger gedreven. Om de mensen warm te maken voor hun producten moet er iets bezielends in zitten: een 'groter verhaal', enthousiasmerend, visionair en ambitieus. In de wereld van de Big Tech heerst een soort **heilig geloof in technologie**: dat deze alle

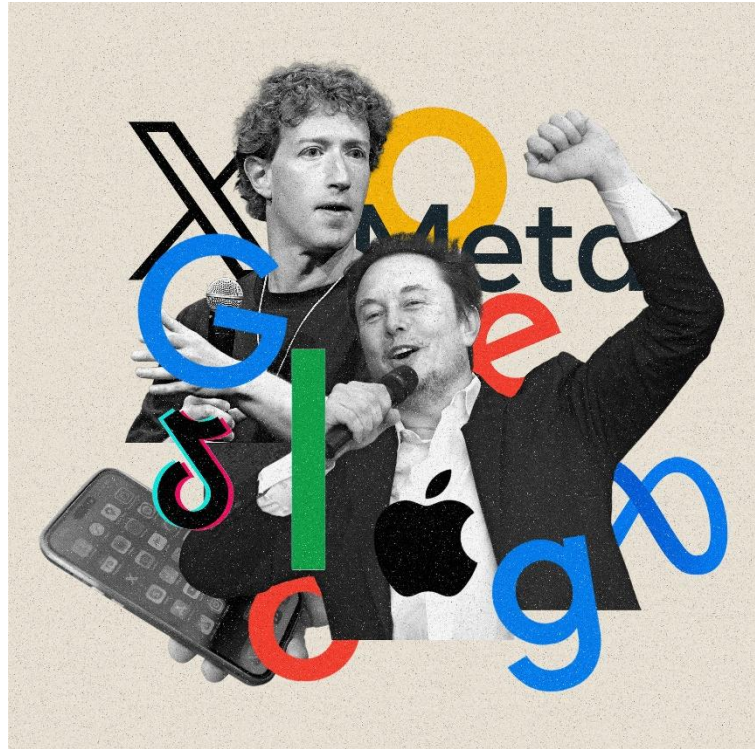

problemen kan oplossen, zoals ziekten, armoede, klimaatrampen, sociale problemen of oorlogen... Hun visie is om '**de wereld te verbeteren**', onbeperkte toegang te creëren (Google), financiële vrijheid te brengen (Paypal), mensen wereldwijd te verbinden (Facebook), 'eeuwig leven' mogelijk te maken (Altos Labs), de mensheid te 'redden' door het heelal te koloniseren (SpaceX)... Een perfecte wereld creëren wordt op deze manier **een 'heilige missie'**. Je kan je natuurlijk de kritische vraag stellen of ze deze zeer nobele verhalen zelf écht geloven, of ze volbloed filantropen zijn, dan wel of het vooral een verkooppraatje is. Maar het is duidelijk dat hun denkbeelden en toekomstbeelden (semi)religieuze trekjes krijgen. Filosoof Haroon Sheikh (VU Amsterdam) onderzoekt al jaren de linkjes tussen de digitale evoluties en deze wereldbeelden, en bespreekt ze o.a. in '[de ongelooflijke podcast](#)'.

Google was één van de eersten. De naam zelf komt van 'googol' - het getal met 100 nullen - en is gekozen om het **geloof in de oneindige mogelijkheden** van het internet en technologische vooruitgang te uiten. John Perry Barlow schreef in 1996 'A Declaration of the Independence of Cyberspace'. Dit manifest wordt

gezien als een van de belangrijkste documenten over **internetvrijheid** en roept traditionele overheden op om zich niet te bemoeien met het digitale domein. Het toont de sfeer die in Silicon Valley heerst: een aparte, virtuele wereld, liefst mondiaal, zonder overheidsbemoeienis of beperkingen.

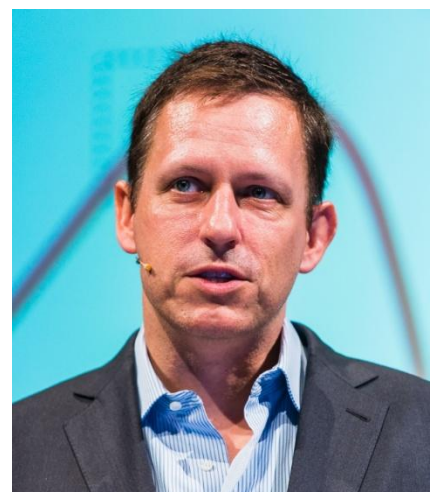
Silicon Valley is, net zoals Hollywood, een **subcultuur** die in bepaalde opzichten erg 'wereldvreemd' kan worden: zij die op korte tijd als sterren tot in de hemel rijzen, denken al snel dat ze zelf halfgoden zijn. Populariteit, rijkdom en macht stijgen mensen naar het hoofd: de 'normale wetten' gelden niet meer voor hen. Zij geloven ook dat zij aan de mensheid de technologie kunnen bieden voor echte emancipatie en vrijheid, veel beter dan (bureaucratische, verstarde of corrupte) overheden. Ze zien zichzelf als grote weldoeners en hebben **een doel en richting** waarin ze de mensheid willen sturen.

De grote techbaronnen zijn zonder twijfel hoog intelligent. Nerds zijn zeer slim, maar daarom niet noodzakelijk wijs. Sommige onder hen zijn pijlsnel tot in de wolken gestegen, maar even snel hard op de grond gesmakt – en enkelen zitten nog steeds in de gevangenis. Ze zijn vaak zeer **voluntaristisch**: "Wie houdt mij tegen?" **Grenzen verleggen** - of overschrijden - is bij hen een sport.

Topadvocaten kunnen je uit (bijna) alle problemen en schandalen praten. Een aantal onder hen zijn duidelijk narcistisch, andere hebben licht autistische of psychopathische trekjes. Morele of sociale fijngevoeligheid is niet de hoogste deugd in die kringen.

Het duidelijkst vinden we de onderliggende ideologische gedachten bij **Peter Thiel**, jurist, ondernemer, durfkapitalist, investeerder, miljardair en activist. Thiel heeft namelijk zelf filosofie gestudeerd in Stanford, en verkondigt zijn – soms vreemde en controversiële – denkbeelden openlijk. Hij is zonder twijfel een invloedrijk denker binnen het

technologisch **conservatisme**. Hij heeft nauwe banden met de andere grote spelers in het veld - Musk, Altman, Zuckerberg... - en met president Trump.

Van Thiel gaat een groot **optimisme** uit – een 2.0 versie van het verlichtingsgeloof. Hij noemt het een *definite optimism*: geen naïef en rozig, maar een bewust gepland optimisme. De toekomst wordt beter zolang we samen, mits de juiste visionaire leiders (!), een ambitieus plan uittekenen en uitvoeren.

De samensmelting van mens en technologie geldt als de **volgende stap in de evolutie van de mens**: een geüpgradede, verbeterde versie. Dit 'transhumanisme' leert dat mensen hun biologische beperkingen kunnen — en ook zouden moeten — overstijgen met technologie. Het doel is gezonder,

slimmer, sterker of langer levend te worden: door bijv. genetische aanpassingen, hersen-computerinterfaces, protheses, implantaten en levensverlenging. Neuralink, een bedrijf van Elon Musk, zoekt om chips in het brein te planten om een slimmere mensensoort te ontwikkelen. Zeker wanneer daaraan nog AI toegevoegd wordt - als 'verlengstuk' van menselijk denken - krijgen we een superieure intelligentie: want de mens maakt teveel fouten en de robot kan het – binnenkort - beter.

Sam Altman (OpenAI) wil massaal inzetten op **Artificial General Intelligence (AGI)**: één groot intelligent systeem dat niet enkel goed is in één deeltaak (zoals vandaag meestal is), maar dat al die dingen kan combineren, breed kan leren en zich zelfstandig kan aanpassen zoals een mens. Hij gelooft – zeer optimistisch - dat deze vooruitgang honderdduizenden jobs zal opleveren, en massa's nieuwe industrieën.

Optimisme en **naïviteit** liggen echter dicht bij elkaar. Of technologie alleen maar positieve kanten heeft? Of je wereldwijd vrijheid kan uitroepen en niemand dat zal **misbruiken**? De realiteit is te weerbarstig om enkel met een roze bril te bekijken, en de mens te onvoorspelbaar. Er zijn voorbeelden genoeg van misbruik, fraude en dramatische faillissementen. Het bedrijf Sky ECC bracht super beveiligde smartphones op de markt, om ieders privacy te beschermen; al snel bleek dat deze massaal gebruikt werden door **mafia en drugshandelaars** en dat ze helemaal niet 'onkraakbaar' waren. Het Israëlische bedrijf NSO Group ontwikkelde een super gesofisticeerde **spyware, Pegasus**, die zo goed als ondetecteerbaar is in smartphones en alles kan meelezen en meekijken. Het expliciete doel was deze enkel te verkopen aan regeringen en

overheidsinstanties, om criminelen en terroristen op te sporen. Al snel werd duidelijk dat ook regeringen die gebruikten om dissidenten, oppositieleiden, kritische journalisten en mensenrechtenactivisten te controleren. In de wereld van **cryptomunten** (gecreëerd in 2009) zien we nog sterker voorbeelden: een totaal nieuw systeem werd gelanceerd van digitaal geld (dat dus enkel virtueel bestaat op het internet), los van banken en overheden. Dit belooft dé financiële vrijheid voor iedereen, klein en groot, zonder landsgrenzen of beperkingen. Het was revolutionair en veel jonge 'durfkapitalisten' sprongen erop en verdienden inderdaad op korte tijd soms buitensporig véél geld. Maar deze kapitalen kunnen ook in zeer korte tijd tot niets verdampen, met grote faillissementen¹ tot gevolg.

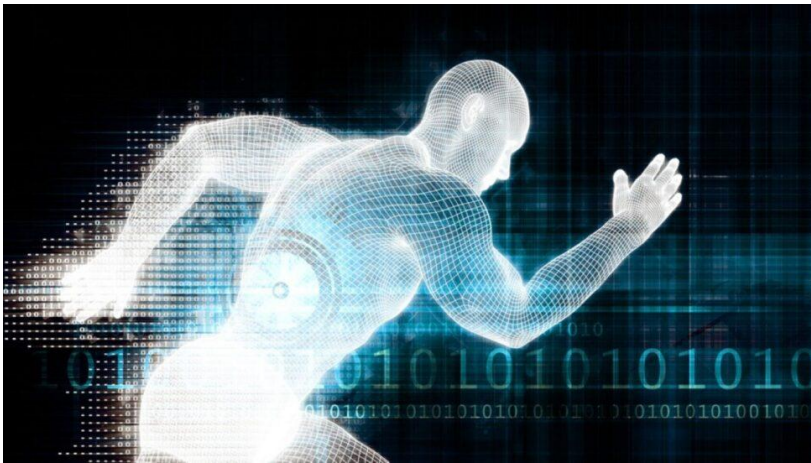
Ondanks dat luid verkondigde optimisme zijn de onderliggende **mensbeelden** bij Thiel en consoorten niet zo positief en vrolijk: Thiel is erg geïnspireerd door Nietzsche en enkele andere 'donkere' filosofen. Hij heeft eigenlijk geen hoog gedacht van 'de mens', die eerder een kuddedier is, primitief en gewelddadig: de massa is alleen begaan met de bevrediging van zijn onmiddellijke materiële behoeften. De mensheid moet van de ondergang - of: van de middelmatigheid - gered worden en geleid worden door enkele geniale figuren die de toekomst 'zien': **een soort Übermensen** – wat duidelijk op henzelf slaat. Volgens prof. Douglas Rushkoff - zie de documentaire 'Trump and the Tech Titans' - zien zij de huidige mens als een lagere soort, als een larve op een mesthoop, terwijl zijzelf hun vleugels uitslaan en naar de hemel vliegen. Charismatische, sterke leiders moeten, zoals een verlicht monarch, de wereld aansturen. In dit wereldbeeld is geen plaats voor medelijden met de zwakke mensen: Thiel spreekt zich uit tegen de verzorgingsstaat, omdat ze mensen pampert en zwak houdt.

Daarom gelooft Thiel ook niet meer in **democratie**, want deze staat vrijheid in de weg. Democratie bevordert gelijkheid en inspraak van iedereen – de domme kudde dus - en dat leidt tot nivellering en massa's regels. Als je moet kiezen

¹ Het meest dramatisch was het **faillissement** van het alomtgeprezen bedrijf FTX in november 2022: de waarde ervan, geschat op 40 miljard \$, verdampte op twee weken tot nul en een put van 8 miljard bleef achter. Vele grote investeerders én kleine spaarders verloren al hun gelden. De zeepbel was met een keiharde knal uit elkaar gespat. In deze wereld bestaan (bijna) geen regels: iedereen kan zijn eigen munt creëren – en er bestaan, naast het bekende bitcoin, dus ook duizenden andere munten. De waarde ervan wordt énkél bepaald door wat mensen eraan willen geven, d.w.z. door hoe gegeerd het is. De opinies (!) van mensen bepalen de gigantische stijging in waarde. Dit schandaal benadrukte de risico's van **onvoldoende regulering in de cryptowereld**, wat deuren openlaat voor fraude. De reden waarom het zo mis kon lopen is volgens experts dat in de 'gouden periode' van ogenschijnlijk onbeperkte groei niemand 'de moeilijke vragen' durfde stellen.

tussen gelijkheid en vrijheid, primeert de tweede zeker. **Overheidsregulering is te storend** en remmend voor de 'absolute' vrijheid die 'verlichte leiders' nodig hebben voor innovatie en onbeperkte vooruitgang.

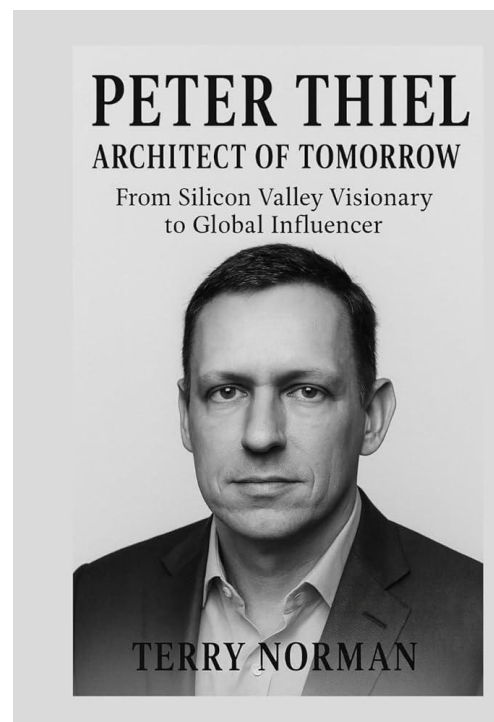
Thiel leerde van Curtis Yarvin - techfilosoof en blogger - de idee van 'the **dark enlightenment**': dat eerst veel dingen afgebroken moeten worden om een betere wereld te maken. Democratie heeft in zijn ogen gefaald. Crisis en chaos zijn dus nodig: zij zijn de barensweeën voor een nieuwe wereldorde. Het wordt ook de notie van '**disruptie**' genoemd: de oude orde - het vastgeroeste establishment - moet kapot om iets nieuws te bouwen - zoals ook Trump deels doet, met de grove borstel of de sloophamer. Dit hangt samen met wat soms

'**accelerationisme**' wordt genoemd: dat alles sneller moet, want 'langzaam' is stilstand. Zeker in de technologische en economische concurrentie is dat belangrijk, maar ook in de politieke rivaliteit (bijv. tussen de VS en China): je moet op kop blijven! Alles wat vooruitgang blokkeert - oude instituties, tradities,

bureaucratie en regelgeving - moet uit de weg geruimd worden. Een land moet geleid worden zoals een bedrijf, door een ceo, met een sterke hand. Visionaire leiders durven hard te zijn, eieren te breken - in plaats van over eieren te lopen - , wat noodzakelijk is voor een revolutie. En als daarvoor oorlog en bloedvergieten onvermijdelijk zijn, het zij zo.

Thiel ziet zichzelf als een **schaakgrootmeester** die zes zetten vooruit denkt en dus weet wat goed is voor de mensheid - beter dan u en ik. Bij sommigen leeft ook de idee dat er een geheime, **esoterische** kennis bestaat die alleen genieën aankunnen. Deze kan dus beter niet algemeen verspreid worden omdat ze gevaarlijk is. Thiel is ook lid van het stuurcomité van de **Bilderberg** Groep, een besloten jaarlijkse bijeenkomst van intellectuele figuren, politieke leiders en zakenmensen: wat daar besproken wordt, weet niemand. Dit voedt uiteraard - terechte of onterechte - complottheorieën.

Veel van deze ideeën zijn ook geïnspireerd door een aantal **sciencefiction verhalen**, o.a. van de voormalige atoomgeleerde Werner von Braun: deze schreef in 1949 'Project Mars', over een expeditie van tien ruimteschepen naar Mars, geleid door een fictieve leider genaamd 'Elon' – enig idee waar Elon (!) Musk zijn Mars-ideeën vandaan haalt? Ook de beroemde film 'dokter StrangeLove' (1964) gaat over een geniale atoomgeleerde die gelooft dat een totale vernietiging van de wereld moet komen waarna een nieuwe beschaving kan beginnen, door de overlevende elite (!) helemaal rationeel gepland.

Naast de optimistische tonen zijn er dus ook pessimistische! Sommige topfiguren in deze kringen vragen zich niet af óf **de beschaving zal instorten**, maar wanneer en waarom. Ze denken intens na over 'the event': wanneer klimaatcrisis, pandemie, AI-ontsporing, sociale onrust, oorlogen... zullen samenkomen en alles met een grote klap doen instorten. Sommigen onder hen zijn zeer intentioneel bezig om atoomschuilkelders te bouwen en deze in te richten voor zeer lange onderduikperiodes.

Er zijn echter ook '**ontsnappingsfantasieën**': (1) het bouwen van **kolonies op Mars**: Elon Musk

(SpaceX) droomt hardop over een stad met tot ongeveer 1 miljoen inwoners, met industrie, energie, landbouw en eigen infrastructuur - een totaal nieuwe wereld met nieuwe wetten. Ook Jeff Bezos (ceo van Amazon) richt zich via zijn ruimtevaartbedrijf Blue

Origin op het uitbreiden van menselijke leefgebieden in de ruimte. Anderen zoeken het iets dichterbij huis en lanceerden de idee van (2) **Freedom Cities**: totaal nieuwe en autonome steden, 'buiten de bestaande beschaving', een soort hypermoderne vrijplaats zonder bestuur, waar totaal vrij spel is voor alle geniale individuen. Een stap verder is (3) de **Seasteading beweging** die nieuwe, drijvende steden wil bouwen op de oceaan, ook autonoom en buiten elke

overheidscontrole. Anderen dromen van (4) een 'virtuele' oplossing: dat mensen zichzelf zullen kunnen uploaden in het internet - oftewel '**mind uploading**' zoals vooral Ray Kurzweil verkondigt. Als uw of mijn hersenen helemaal gescand kunnen worden, kan de volledige inhoud (alle kennis, persoonlijke herinneringen en

verbindingen) online geplaatst worden: het zou '**digitale onsterfelijkheid**' opleveren wanneer een PC mijn denkprocessen zou verder zetten.

Deze **expansionistische ideeën** liggen helemaal in de lijn van de Amerikaanse veroveringsdrang: 'dream big', 'the sky is the limit', grenzen verleggen, imperialisme, koloniseren, een vlag planten op de maan en verder. Wie superieur is, heeft meer rechten: het is een beetje de oude idee van de eerste kolonisten dat de *native people* toch niets 'nuttigs' deden met het land, niets produceerden of innovatief waren en daarmee geen 'recht' hadden op het land.

Soms wordt deze expansie ingevuld als 'een weldaad, vrijheid en vooruitgang voor de gehele mensheid', maar soms ook protectionistisch: om **de Amerikaanse suprematie** en monopolies te faciliteren en verzekeren. Het '**techno-nationalisme**' wil zeker op het vlak van defensie, ruimtevaart, surveillance en AI Amerika's technologische superioriteit garanderen en versterken.

Prof. Brooke Harrington noemt de techgiganten **de 'broligarchen'**: een samentrekking van 'bro's' (stoere jongens) en 'oligarchen'. Tegenover een doorgeslagen woke-beweging heerst onder hen een **cultus van mannelijkheid**, stoerheid, ongegeneerd machismo. Gedaan met de softheid en 'politieke correctheid' rond inclusie en diversiteit en de vele 'lange tenen'. Ruw, ongepolijst taalgebruik is daar onderdeel van. Denk aan Elon Musk die met zijn kettingzaag zwaaide om te tonen dat hij genadeloos in het overheidsapparaat zou hakken – het DOGE-project van Trump. Harde woorden, je tegenstander vernederen en vermorzelen is een teken van durf en 'sterk leiderschap' dat nergens bang voor is.

Heel dit denken heeft **iets heidens**: het heeft parallellen met de gewelddadige - Griekse en Indische - mythes en onvoorspelbare goden die even nobel als wreed kunnen zijn: ze kunnen evenzeer werelden scheppen als **verwoesten**. In het hindoeïsme is het 'normaal' dat grote beschavingen door catastrofes of decadentie weer ten onder gaan: het is een onderdeel van de eeuwige – en zinloze - cyclus van het leven. Het is zelfs geen moreel 'kwaad' of fout, maar 'aan de andere kant van goed en kwaad'.

De nieuwe technologieën ontwikkelen sneller dan de meesten kunnen volgen. Zij worden **voortgedreven door wat mogelijk is**, niet door wat béter is voor de mens, wat wenselijk of moreel aanvaardbaar is. De intelligente algoritmes zijn beter in staat om mensen te overtuigen of te beïnvloeden dan mensen zelf!

Chatbots zullen mensen nooit tegenspreken of kritiek geven, alleen maar meningen bevestigen en ons ego strelen. Ze vertellen ons niet de feiten of 'de waarheid', maar datgene **wat we graag willen horen**. Linkse mensen krijgen enkel linkse meningen te horen en rechtse enkel conservatieve standpunten. Dat creëert meer clicks, likes en dus reclame-inkomsten.

AI-systemen zijn bezig de wereld ingrijpend te veranderen, maar is dat ten goede of ten kwade? AI geeft ook voor **militaire doeleinden** ongekennde mogelijkheden: ze kan veel sneller doelwitten selecteren en – al dan niet autonoom – uitschakelen via drones of computergestuurde raketten. Wie is dan nog moreel verantwoordelijk: mens of machine? En Elon Musk kan via zijn netwerk Starlink mee beslissen over de uitkomst van een oorlog - denk aan Oekraïne waar hij de spionage-informatie via zijn satellieten kan in- of uitschakelen. Het roept de allergrootste morele vragen op: wanneer is de grens van het aanvaardbare overschreden? By the way: van de 15.000 satellieten die nu rond de aarde vliegen, zijn er 10.800 van Starlink.

De grote techbedrijven hebben bovendien **budgetten** die groter zijn dan sommige landen². Elon Musk bijv. is sinds juni 2026 - de beursgang van SpaceX - de eerste biljonair ter wereld... Wanneer hen rechtszaken aangedaan worden, kunnen ze topadvocaten royaal betalen die alles 'geregeld' krijgen. En de IT-systemen zijn overal in geïnfiltreerd, zodat de gewone burger quasi niet meer zonder hen kan! **Onze afhankelijkheid** maakt ons extreem kwetsbaar. Het nieuwe aan deze situatie is dat deze systemen niet in handen zijn van (democratisch verkozen) overheden, maar van privébedrijven en privépersonen.

Peter Thiel is een ongelooflijk veelzijdig en innovatief man en actief op bijna alle

² De vijf grootste Amerikaanse techbedrijven samen (Nvidia, Alphabet, Apple, Microsoft en Amazon) vertegenwoordigen ongeveer \$20,8 biljoen marktwaarde: méér dan het gezamenlijke bbp van de vijf grootste Europese economieën (Duitsland, VK, Frankrijk, Italië en Spanje samen ≈ \$18,1 biljoen). En wat betreft investeringsbudgetten: voor 2026 wordt verwacht dat alleen al grote techspelers samen ongeveer \$700 miljard investeren in AI-infrastructuur (datacenters, chips, cloud). Dat is groter dan het volledige jaarlijkse bbp van landen zoals België of Zwitserland.

fronten. Hij is vandaag zo'n 25 miljard \$ waard, dankzij innovatie, ambitie en durf. Hij investeerde – en was medebestuurder – in Facebook (Marc Zuckerberg), SpaceX, Neuralink (Elon Musk), OpenAI (Sam Altman). Hij richtte veel eigen bedrijven en investeringsfondsen op, zoals Confinity, Paypal (1999), Clarium... Hij beschouwt zichzelf als 'orthodox christen' en is homoseksueel. Als filantroop en activist geeft hij vele miljoenen aan 'goede doelen', vooral die in zijn visie passen.

Interessant is dat de idee achter zijn bedrijf **Paypal** was om het overheidsmonopolie op geld te doorbreken: in de digitale wereld zou totale **financiële vrijheid** bestaan, los van overheidscontrole (soms door corrupte regimes) en storende beperkingen (zoals devaluaties): het zou enorme voordelen en vrijheden bieden aan iedereen op de planeet.

In 2004 investeerde Thiel een groot bedrag in Facebook, en toen in 2009 **de 'like' knop** uitgevonden en toegevoegd werd, paste dit helemaal bij wat zijn professor filosofie, René Girard, leerde over de 'mimetische energie': dat onze verlangens en begeerten meer gedreven worden door nabootsing (mimesis). Anders gezegd: wat anderen leuk vinden, moet ik ook hebben. Als iets dus veel likes krijgt wordt het interessant, belangrijk en waar; en wanneer omgekeerd 'men' het niet leuk vindt is het waarschijnlijk niet waar. Dit mechanisme is bewust ingevoegd om het **verslavende karakter** van sociale media te versterken, wat de mentale gezondheid van miljoenen negatief beïnvloed heeft – vooral psychische problemen, depressies en zelfmoorden bij jongeren.

Algoritmes worden zo geprogrammeerd dat ze de aandacht van mensen grijpen én (zo lang mogelijk) vasthouden: door constant prikkels voor te schotelen, het sensationele te zoeken, op

(extreme) emoties in te spelen – vooral angst en verontwaardiging. Zo bevorderen ze **polarisatie**, zwart-witdenken: je kan enkel 100% voor of 100% tegen zijn. Er is geen 'gulden middenweg' meer of ruimte voor nuance. In verschillende gevallen heeft dit al geleid tot haatcampagnes op het internet en zelfs etnische conflicten met vele doden tot gevolg (zoals in Myanmar). Dit mechanisme doet vooral **de kassa rinkelen** bij de techplatformen, en daar gaat het uiteindelijk om, of niet? Want zij programmeren de algoritmes niet 'voor het algemeen belang', maar zoals hen – of de aandeelhouders – het meest oplevert. Bedrijven zijn nooit onbaatzuchtig of liefdadig, ook al doen ze zich vaak zo voor. *Business is business.*

De nieuwe technologieën bevorderen ook **fake news en zelfs deep fake**: het wordt steeds moeilijker om echt van nep te onderscheiden. Volgens een grote MIT-studie (2018) verspreidden valse nieuwsverhalen zich op Twitter tot ongeveer zes keer sneller dan ware nieuwsverhalen. Valse berichten hadden ongeveer 70% meer kans om geretweet te worden dan ware berichten. Verrassing, angst of verontwaardiging zijn emoties die mensen sneller delen. Waarom... kan je raden natuurlijk. Dit ondermijnt natuurlijk – nog verder – het algemene vertrouwen van mensen in media, in overheden, in 'de waarheid' en in elkaar. En het stimuleert complottheorieën zoals nooit tevoren.

Thiel heeft al vaker gewezen op de eenzijdigheid van het **mainstream (linkse) discours** van media, universiteiten en overheid: ze brengen allemaal hetzelfde verhaal, herhalen dezelfde 'politiek correcte' analyses. Een echt kritische stem wordt monddood gemaakt, het open debat vermoord; wie tegen de stroom oproeit wordt gecancelled. Hij heeft regelmatig tegenover de **universiteiten**, ook de zeer prestigieuze, hun 'woke' emancipatie- en diversiteitsbeleid aan de kaak gesteld en hun wereldvreemdheid. Het heeft ertoe geleid dat Trump fel is gaan snoeien in de budgetten van universiteiten en gaan ageren tegen alle woke dat daar verkondigd wordt. De Thiel Fellowship kent daarom jaarlijks \$ 100.000 toe aan 20 veelbelovende, jonge mensen – de toekomstige genieën en leiders? – om hen aan te moedigen met hun studie te stoppen, op eigen houtje te studeren en innovatieve ondernemingen te starten.

Een ander domein dat Thiels bijzondere interesse krijgt is het onderzoek naar **levensverlenging** en anti-verouderingstechnieken door biomedische technologie. Jeff Bezos investeerde in 2021 miljoenen in het biotechbedrijf Altos Labs, dat focust op cellulaire verjonging om de menselijke levensduur daadwerkelijk te verlengen. Thiel gaat een stap verder en investeert in cryogenica: het invriezen van mensen. Hij heeft zich ook geregistreerd om cryonisch bewaard te worden, d.w.z. ingevroren om door latere technologie opnieuw tot leven gewekt te worden en **'eeuwig' te kunnen leven**. In dit wereldbeeld is de dood een 'fout' die we moeten verhelpen – in de hoop hier op aarde zélf eeuwig leven te creëren. Een – ijdele? – droom, vooral voor miljonairs en miljardairs.

Thiel is ook oprichter, aandeelhouder en voorzitter van **Palantir Technologies**, dat aan inlichtingendiensten en defensie analyse- en surveillancesoftware levert. Het bedrijf werd in 2015 gewaardeerd op \$ 20 miljard. Palantir combineert data van politie, verkeer, grensbeveiliging, nationale veiligheid en sociale

media. Het werkt mee aan Maven, hét programma van het Pentagon en de NATO om doelwitten te selecteren. Ceo Alex Karp zegt: "Ons doel is de militaire dominantie van de VS te verzekeren zodat onze vijanden dagelijks gaan slapen met matige tot extreme angst." Maar ook voor alle brave burgers wordt het domein van **privacy** steeds kleiner. Een stap dichterbij de mogelijkheden van totale controle.

De steeds nauwere verbondenheid die we de laatste jaren zien **tussen de Amerikaanse regering en het bedrijfsleven** baart velen grote zorgen. De toenadering komt van beide kanten! Thiel infiltreerde duidelijk en doelbewust in de politiek: hij steunde JD Vance (en andere kandidaten) met 15 miljoen \$, en was ook een tijdlang adviseur van Trump. Hoeveel ideeën Trump van hem overgenomen heeft, blijkt uit dit artikel. Hij heeft sowieso druk uitgeoefend op Trump om Vance aan te nemen als vicepresident.

Silicon Valley was vroeger heel links, progressief en vernieuwend, maar is vandaag erg **verschoven naar rechts**: dit is deels (1) om pragmatische redenen (omdat rechts liberaler is en minder regelgeving wil), (2) om financiële redenen (wie dichterbij de president zit, zit dichterbij de grote contracten en geldpotten), of (3) om ideologische redenen (een reactie, bij sommigen althans, tegen het doorgeslagen *wokisme*). De echte reden is waarschijnlijk de vermenging van deze drie. De wereld van het grote geld kent weinig 'heilige principes': wat goed is voor de **winstcijfers** geeft de doorslag.

De democratische president Joe Biden wou de Big Tech meer reguleren - zoals ook de EU doet. Trump wil hen aan zijn kant trekken. In januari 2025, bij de inauguratie van Trump, zaten vier techgiganten op de eerste rij - wat nog nooit gebeurd was. In september 2025 ondertekende Trump het ingrijpende **dereguleringsinitiatief** 'Unleashing Prosperity Through Deregulation', een groot

pact voor minder regelgeving voor ondernemingen. Trump bracht toen ook 33 techgiganten bij elkaar voor een groots gala in het Witte Huis: om hen aan te halen en hun technologie meer in te zetten in de Amerikaanse belangen. Ook zichzelf hadden hier

grote belangen bij want grote contracten (zeker met de overheid) zijn cruciaal voor de zaken. Sam Altman (OpenAI) bijv. werkt mee aan het Stargate project, goed voor 500 miljard \$. Thiels bedrijf Palantir levert de belangrijkste software

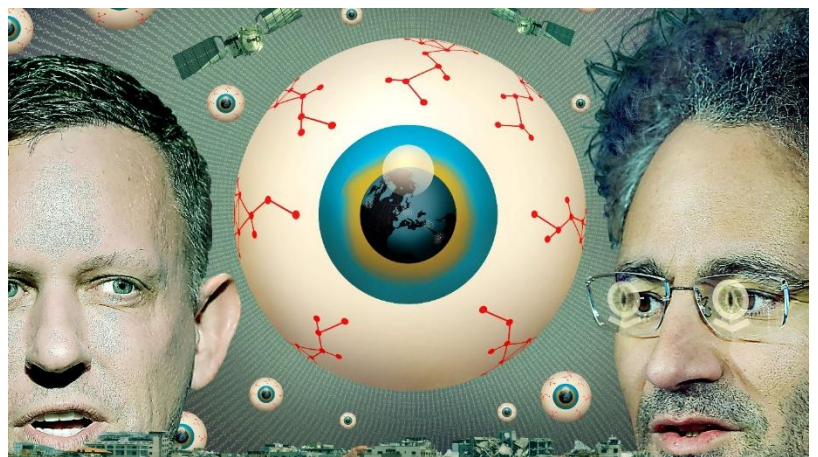
voor surveillance, zowel burgerlijk als militair. Hij heeft Trump ooit 'apocalypse' genoemd: openbaring (van waarheid).

Deze **vermenging van technologische, economische en politieke macht** is hallucinant: de groep oligarchen en multimiljardairs is uiterst klein en hun macht en invloed uiterst groot. Wie heeft echter macht over wie? Wie trekt nog aan de touwtjes? Als zulke technologiebedrijven gigantische infrastructuur bezitten, massaal informatie kunnen verzamelen én verspreiden – en bijv. verkiezingen kunnen beïnvloeden als geen ander –, en directe toegang hebben tot regeringen, waar worden de échte beslissingen genomen en waar is nog **democratisch toezicht?** Aan wie leggen

privébedrijven verantwoording af? Inderdaad, aan hun eigen bestuur, de investeerders en aandeelhouders!

Technologie kan ons zowel duwen in de richting van anarchie als van dictatuur: naar **totale vrijheid en chaos**, maar ook naar **totale controle en surveillance**. Waar is het gevoelige evenwicht tussen beide, en wie zal dat bepalen – zeker wanneer deze bedrijven zo verstrengeld zijn met de politieke beslissingsmechanismen?

Besluit: morele en spirituele vragen

Al deze technologieën hebben ongetwijfeld grote voordelen en mogelijkheden tot verbetering. Ze uitbannen is onmogelijk en onwenselijk. Maar ze roepen tegelijk **diepe spirituele en morele vragen** op:

(1) In welke mate zijn deze visies **religieus, semireligieus of pseudoreligieus**? Verwachten we '**heil en redding**' van technologie? Alles wat een 'totaalvisie' of '**totaalverklaring**' biedt, ook al is het seculier, plaatst zichzelf op gelijk niveau met een religie, presenteert zich als een vervanging of béter alternatief, en geeft zichzelf dus ook een religieus aureool. Alles wat hét geluk belooft, dé ultieme vrijheid, een (zelfgemaakte!) ideale wereld is een seculiere namaak van de belofte van een paradijs of hemel: waar de mens zélf zal

realiseren wat godsdiensten aan God toeschrijven. Het vergoddelijken van de mens is levensgevaarlijk.

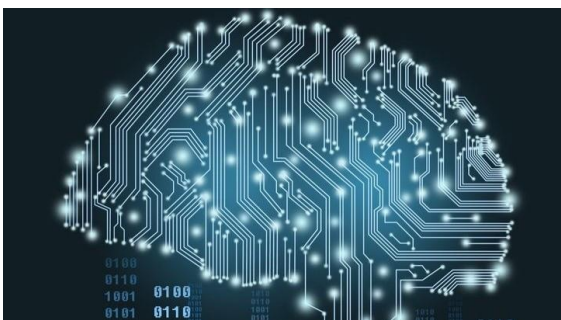
Het **verheerlijken van technologie** is zeer naïef: een beetje realiteitszin kan vaststellen dat deze evengoed vele keerzijden heeft. Maakt technologie het leven écht beter? Sinds 50 jaar hebben we steeds meer tijdbesparende machines, en toch... steeds minder tijd. We zijn via sociale media en internet sneller dan ooit verbonden met iedereen op deze planeet, en... nog nooit zo eenzaam geweest. We hadden nog nooit zoveel toegang tot informatie, kennis en nieuwsfeiten, en... er was nog nooit zoveel fake news, polarisatie en haatcampagnes. Technologie brengt ook vervreemding mee van mensen en tussen mensen (toename van stress en psychische

problemen), vervuiling, meer bedreiging (oorlogsindustrie). Technologie is iets neutraals en kan dus evengoed **voor het goede als voor het kwade** gebruikt worden. Jörg Noller, filosoof aan de Universiteit van München stelt in zijn recente boek *AI Maturity* (Cambridge University Press) dat gebruikers van AI-systemen vaak 'onvolwassen' met de technologie omgaan. Het is een bekend probleem aan scholen en universiteiten dat studenten AI het denkwerk in hun plaats laten doen en dus luier en dommer worden.

(2) Voor mensen als Peter Thiel is **vrijheid het hoogste goed**. Hij noemt zichzelf een overtuigd **libertariër**. Hét ultieme (spirituele?) doel is volgens hem '**de authentieke vrijheid**' – wat dat ook moge betekenen, en voor wie dat ook zou mogen gelden. De vos in het kippenhok is de vurigste pleitbezorger voor vrijheid! Ze biedt vooral voordeel aan de sterken. Als vrijheid bóven alles staat, kan ze even gemakkelijk ingevuld worden als de toelating die iemand zichzelf geeft om zich níet aan de morele regels te moeten houden, dus geen rekening te moeten houden met al die 'storende' anderen. De 'verafgoding van vrijheid' is een vrijbrief voor 'ongeleide projectielen': als hier geen sterke morele principes aan gekoppeld zijn is vrijheid levensgevaarlijk.

(3) Achter het geloof in wetenschap en technologie zit op een diepere laag het

geloof in de méns: dat hij met zijn rede en kennis alle problemen in de wereld kan oplossen – en dat God dus niet nodig is. De grote levensbeschouwelijke - spirituele of ideologische - vraag is dus: hoezeer gelooft u in de mens? Het vrijzinnige **humanisme** plaatst de mens centraal in het universum, als

schepper van waarheid en waarden, autonoom en soeverein. Het is een gelóóf dat even onbewijsbaar is als godsgeloof, zelfs integendeel: je ziet dagelijks miljoenen bewijzen van de ónbetrouwbaarheid van de mens, zelfs van overheden en regeerders. Ook de ideeën rond **transhumanisme** zijn zeer twijfelachtig: het blijft zeer dubieus of een 'verbeterde versie' van de mens maken (1) mogelijk is, (2) op welke vlakken hij beter zou worden (fysiek, intellectueel, moreel...), en (3) of dat wel wenselijk is. Denk aan het klonen van 'perfecte' of superintelligente mensen, zoals bijv. premiejager Jango Fett in Star Wars van wie men een enorm leger supersoldaten maakte!³

Zeggen dat je 'gelooft in de mens' klinkt natuurlijk zeer positief en bemoedigend, maar wanneer dit op hetzelfde niveau gesteld wordt als alternatief voor 'geloven in God', wordt het onzinnig. Want op de keper beschouwd **gelooft niemand écht in de mens**: we zouden aan geen enkel individu de onbeperkte macht over de wereld toevertrouwen. De mens is op geen enkele manier een vervanging voor God. De meeste sciencefiction films schilderen een toekomstige, ménsengemaakte maatschappij af als pure horror: met totale controle en totale onvrijheid. Het geloof dat technologie 'vanzelf' zou leiden tot de perfecte wereld is uiterst naïef en wereldvreemd: ze kan evengoed leiden tot de totale zelfvernietiging. Hoeveel vertrouwen hebt u in de 100% pure, onbaatzuchtige bedoelingen en motivaties van mensen - gewone en 'geniale'?

De genoemde techgiganten zien zichzelf als **grote weldoeners en 'verlichte geesten'**, die de mensheid moeten leiden naar een hoger doel, het ware licht. Maar deze claim is erg pretentius: hoe 'verlicht' zijn ze zelf? En vooral: welk 'hoger' licht volgen ze? Zijn zij de spirituele gidsen voor de mensheid, zoals Jezus voor christenen? In het christendom is God dé bron van Licht, en enkel wie door Hem verlicht wordt, ziet helder, ziet alles in goddelijk perspectief. Elke claim om door rationele kennis, wetenschap of technologie de geestelijke honger van mensen te vervullen is dwaas.

(4) De grote morele vraag rond technologie draait erom of de méns die ze creëert of hanteert er al dan niet **ethisch verantwoord** mee omgaat. Krachtige software – zoals Pegasus of Maven – is een uiterst machtig wapen (!), zeer gegeerd door criminelen en totalitaire regimes. Ze zal gegarandeerd (!) misbruikt

³ Een stap verder is '**posthumanisme**': de visie dat het klassieke humanisme – de verheerlijking van de autonome en rationele mens als centrum van het universum – onhoudbaar en voorbijgestreefd is. De mens is echt niet zo centraal, uniek en rationeel als we sinds de Verlichting denken. Sommige denkers en filosofen zeggen luidop: 'Het einde van de mens is nabij'. Wie de mens over het paard tilt, maakt dat hij er aan de andere kant weer afvalt.

worden: tegenover hen die als 'de vijanden' worden geduid. Hoe ethisch een softwarebedrijf hiermee omgaat - aan wie ze het verkopen, hoe ze het

programmeren en beveiligen - is een grote vraag: want uiteindelijk móét het bedrijf ook winst maken, en dat blijft het eerste doel. Regelgeving en deontologische codes zijn inderdaad storend en vertragend. Als ethische doelen en winsten met elkaar botsen, zal de bedrijfswereld dan morele principes laten doorwegen?⁴

(5) Een sociaal-ethische vraag is of het OK is dat zulke kleine groep privépersonen – **oligarchen en multimiljardairs** - zulke macht krijgen, financieel, politiek, sociaal en ideologisch, zelfs meer macht dan overheden. Democratie is zeker verre van perfect, en hoeft ook geen religieus aureool te krijgen: ze is niet 'dé oplossing' voor alle wereldproblemen. Maar wie gelooft dat oligarchie béter is, is minstens even naïef. Een kleine elite van 'geniale' leiders die bijna onbeperkte macht toevertrouwd krijgen is een perfect eindtijds scenario.

Voor christenen klinkt dat als een scenario dat in de buurt komt van **de antichrist**: een zeer charismatische leider die zichzelf als een (soort) god zal installeren, een totalitaire werelddictatuur invoeren, en allen die niet voor hem willen buigen - christenen dus - vervolgen. Het ironische is dat Peter Thiel zelf in 2025 een serie lezingen gaf over (zijn visie op) de antichrist. De grootste verleiding van de eindtijd zal volgens hem zijn: angst voor wereldwijde rampen (door o.a. klimaathysterie), de belofte van vrede en veiligheid, een steeds centralere wereldmacht, beperking van wetenschap en technologische vooruitgang, en verlies van individuele

⁴ Dit besef van het belang van ethische normen is groeiende, ook bij de bedrijven zelf: dat er toch een morele onderbouw nodig is, om gevaren en misbruiken (zoveel mogelijk) te voorkomen, al is het maar om een slechte reputatie te vermijden – wat slecht zou zijn voor het zakencijfer. De Schotse filosofe Amanda Ascell heeft voor Anthropic een morele handleiding uitgewerkt voor Claude, het AI-model van het bedrijf: Claude's Constitution, een document van 80 bladzijden. Dit gaat bijv. over maatschappelijke gevolgen of individuele autonomie, langetermijnperspectieven, milieu-impact, correcte arbeidsrelaties of mogelijk gebruik voor militaire activiteiten.

vrijheid. Een van zijn (controversiële) stellingen is dat de antichrist zich zou kunnen presenteren als degene die de mensheid wil redden door **technologische vooruitgang af te remmen**. "In de 21ste eeuw is de antichrist een Luddiet die de wetenschap wil stoppen." Pleitbezorgers van strenge AI-regulering heeft hij provocerend omschreven als 'legionnaires of the Antichrist', want angst leidt tot steeds meer centrale controle. Verschillende theologen hebben erop gewezen dat Thiel klassieke Bijbelse thema's heel eigenmachtig vermengt met zijn eigen politieke en technologische opvattingen. Daarom vond iemand uit het publiek het kennelijk logisch om na de lezing de vraag om te draaien: "Als u deze kenmerken beschrijft, zou u dan zelf niet die persoon kunnen zijn?" Er viel toen een merkbare stilte en Thiel gaf een vaag, filosoferend antwoord. Juist doordat hij geen directe ontkenning gaf, werd zijn ontwijkende reactie breed besproken op sociale media. Wat opnieuw illustreert hoe 'grote verhalen' aan religie raken en de ideologische visies achter technologie een spirituele dimensie hebben.

